

Zločin in kazen

Dostojevski

Roman Zločin in kazen pripoveduje o mladem študentu Raskolnikovem, ki v mislih, da je nadčlovek oz. enak bogu, ubije staro žensko in nato še njeno polsestro. Za zločin na koncu prizna in sprejme tudi zaslužen kazen.

Mladi študent prebiva v majhnem podnajemniškem stanovanju. Ker je pač samo študent, nima stalnih in rednih dohodkov, zato mu plačevanje najemnine ne gre ravno dobro od rok, saj pogosto nima dovolj denarja. Zato zastavlja razne predmete pri starki, oderuhinji Aljoni Ivanovni.

Do ideje o »superjazu« oz. nadčloveku pride med svojim razmišljanjem v majhni sobici. Ker je bil bolj zaprt vase in se ni dobro skladal z družbo, je veliko časa namenil premišljevanju o raznih zadevah. Ta njegova beda in osamljenost sta ga pripeljala v svet obsesije, namreč, v mislih se mu je porodila ideja, da je on nekakšen »izbravec«, da bog sploh ne obstaja, zato se lahko nanjegovo mesto postavi on sam. Tako mu je dovoljeno praktično vse – tudi ubijati, kar pa zanj postane nekakšen »cilj« njegove misije, uresničitev njegov tez, namreč to, da je lahko superbog. Za svojo žrtev si izbere že prej omenjeno Ivanovno, poleg nje pa umori še njeno čisto nedolžno polsestro. Umor Raskolnikov izpelje skrbno in premišljeno, vendar se s tem dejanjem stvari v njegovem življenju začnejo zapletati.

Pred umorom se je zdel sam sebi najzmogljivejši človek v vesolju, vendar očitno se je le nekje zmotil, kajti pošteno ga je pekla vest. Čeprav si je pred umorom ponavljal, da mu je to pač dovoljeno in da se ne sme počutiti krivega, se je to vseeno zgodilo.

Mislil, da tu zelo nazorno prikaže eno izmed velikih skrivnosti življenja, kako velika razlika je med teorijo in prakso.

Raskolnikovega torej vedno bolj peče vest, zato se skuša tega znebiti z dobrim dejanjem. S svojim edinim denarjem (ki mu ga pošlje družina) pomaga družini tragično preminulega Marmeladova. Seveda se s tem tudi ne more oprati krivde, zato se še naprej žre zaradi umora. Končno se odpre Sonji, hčerki Marmeladova, s katero vzpostavi stik, tako da se ji v celoti izpove in ji tudi prizna umor. Sonja s trezno glavo premisli, da bi bilo najbolje, če bi Raskolnikov svoj zločin tudi priznal in zanj sprejel primerno kazen. Raskolnikov se torej odloči javiti na sodišču kot zločinec in za storjeno dejanje sprejme prisilno delo v Sibiriji. S tem se Raskolnikov duhovno očisti, enako velja tudi za Sonjo, saj je kot nekdanja prostitutka tudi sama potrebna duhovnega razodetja. Vendar pa so vsi ideali možni šele čez sedem let, ko se bo končalo prisilno delo.

Zdi se mi, da roman Zločin in kazen prikazuje tisto temeljno človekovo lastnost in sicer odkritost s samim seboj, kajti le tako bomo dosegli notranji spokoj. To se vidi tudi na primeru Raskolnikovega: saj je bilo vse v redu, četudi ni zločina priznal, a vseeno je bilo vse prej kot dobro, kajti bojeval je notranji boj, ta pa je najhujši za vsakogar. Šele ko je priznal, kar mu je ležalo na duši, se mu je odvalil kamen iz srca, ker je vedel, da nima ničesar več za skrivati, pa naj bo resnica še tako kruta – važno, da je resnica. Sploh pa je s tem razodetjem dosegel še eno stvar, in sicer to, da ni več osamljen, ampak da čaka novo življenje s Sonjo.